

KAPITAŁ LUDZKI
 NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

 Projekt współfinansowany przez
 Unię Europejską w ramach
 Europejskiego Funduszu
 Społecznego

UNIA EUROPEJSKA
 EUROPEJSKI
 FUNDUSZ SPOŁECZNY

Nazwa przedmiotu		Kod ECTS	
Dziedzictwo historyczno-kulturowe wybranych narodów bałkańskich		8.9.1070	
Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot			
Zakład Sławistyki i Studiów Bałkańskich			
Studia			
wydział	kierunek	poziom	pierwszego stopnia
Wydział Filologiczny	Studia bałkańskie	forma	stacjonarne
		moduł	wszystkie
		specjalnościowy	wszystkie
		specjalizacja	wszystkie
Nazwisko osoby prowadzącej (osób prowadzących)			
dr Anita Gostomska; dr Natalia Wyszogrodzka-Liberadzka; Dejan Ajdačić, profesor uczelni; dr Maša Guštin			
Formy zajęć, sposób ich realizacji i przypisana im liczba godzin		Liczba punktów ECTS	
Formy zajęć		2	
Wykład		30 godzin - udział w zajęciach;	
Sposób realizacji zajęć		5 godzin - przygotowanie prezentacji;	
zajęcia on-line, zajęcia w sali dydaktycznej		15 godzin - przygotowanie zaliczeniowej pracy pisemnej i zaliczenie ustne w postaci rozmowy na temat pracy pisemnej.	
Liczba godzin		RAZEM: 50 godzin = 2 ECTS.	
Wykład: 30 godz.			
Termin realizacji przedmiotu			
2023/2024 letni			
Status przedmiotu		Język wykładowy	
obowiązkowy		polski	
Metody dydaktyczne		Forma i sposób zaliczenia oraz podstawowe kryteria oceny lub wymagania egzaminacyjne	
- Wykład konwersatoryjny		Sposób zaliczenia	
- Wykład z prezentacją multimedialną		Zaliczenie na ocenę	
		Formy zaliczenia	
		- zaliczenie ustne	
		- ustalenie oceny zaliczeniowej na podstawie ocen cząstkowych otrzymywanych w trakcie trwania semestru	
		- wykonanie pracy zaliczeniowej - wykonanie określonej pracy praktycznej	
		Podstawowe kryteria oceny	
		obecność i aktywność - 20%;	
		sporządzenie prezentacji - 30%;	
		sporządzenie zaliczeniowej pracy pisemnej z zakresu problematyki wykładu, z praktycznym wykorzystaniem literatury obowiązkowej - 30%;	
		zaliczenie ustne w postaci rozmowy na temat pracy pisemnej/przesłuchanie - 20%.	
Sposób weryfikacji założonych efektów uczenia się			

zakładany efekt uczenia się	Aktywny udział w zajęciach	Prezentacja	Praca zaliczeniowa	Zaliczenie ustne
Wiedza				
K_W08	+	+	+	+
K_W09	+	+	+	+
K_W10	+	+	+	+
K_W12	+	+	+	+
Umiejętności				
K_U01		+	+	+
K_U02		+	+	+
K_U03		+	+	+
K_U07			+	
K_U08				+
Kompetencje społeczne				
K_K01		+		+

Określenie przedmiotów wprowadzających wraz z wymogami wstępnymi**A. Wymagania formalne**

Brak wymagań formalnych.

B. Wymagania wstępne

Brak wymagań wstępnych.

Cele kształcenia

Przedstawienie dorobku wybranych narodów bałkańskich oraz powiązanych z nim wydarzeń historycznych, duchowości i potwierdzonej tradycją obyczajowości; ukazanie roli tak pojmowanej spuścizny dla kształtowania tożsamości narodowej i zapewnienia ciągłości rozwoju wybranych państw i regionów oraz zamieszkujących je społeczności Półwyspu Bałkańskiego.

Treści programowe

- Materialny i niematerialny wymiar dziedzictwa kulturowego; definicje, klasyfikacja.
- Bałkany jako wspólnota historyczna i kulturowa; niechciane dziedzictwo Bałkanów.
- Ochrona dziedzictwa kulturowego na Półwyspie Bałkańskim; prezentacja wybranych obiektów z listy Światowego Dziedzictwa UNESCO; specyfika bałkańskich krajobrazów kulturowych.
- Dziedzictwo kulturowe a pamięć (zbiorowa i indywidualna); mity jako sposób opowiadania historii.
- Narracja o przeszłości jako narzędzie władzy i represji; zafalszowywanie historii.
- Wpływ ideologii na dziedziczenie kultury; wartościowanie dziedzictwa kultury, mechanizmy selekcji.
- Oddziaływanie bałkańskiej wieloetniczności, wielokulturowości, wielowyznaniowości i wielojęzyczności na trwałość kultury i tradycji; stereotypy i problematyka pogranicza.

Wykaz literatury**A. Literatura wymagana do ostatecznego zaliczenia zajęć (zdania egzaminu):****A.1. wykorzystywana podczas zajęć:**

- M. Bobrownicka, Narkotyk mitu. Szkice o świadomości narodowej i kulturowej Słowian Zachodnich i Południowych, Kraków 1996.
- M. Bobrownicka, Patologie tożsamości narodowej w postkomunistycznych krajach słowiańskich. Uwagi o genezie i transformacjach kategorii tożsamości, Kraków 2006.
- M. Bobrownicka, Pogranicza w centrum Europy. Slavica, Kraków 2003.
- F. Cardini, Europa a islam. Historia nieporozumień, przeł. B. Bielańska, Kraków 2006.
- Chrześcijański Wschód i Zachód. Formy dialogu, wzory kultury, kody pamięci, red. I. Lis-Wielgosz, W. Józwiak, Poznań 2012.
- Cywilizacja – przestrzeń – tekst, red. L. Miodyński, Katowice 2005.
- Z. Darasz, Problemy autoidentyfikacji kulturowej i narodowej w literaturze słoweńskiej, Katowice 1995.
- M. Dąbrowska-Partyka, Świadectwa i mistyfikacje. Przed i po Jugosławii, Kraków 2003.
- M. Dyras, Re-inkarnacje narodu. Chorwackie narracje tożsamościowe w latach dziewięćdziesiątych XX wieku, Kraków 2009.
- M. Falski, Porządkowanie przestrzeni narodowej – przypadek chorwacki, Warszawa 2008.
- S. Giergiel, Ocalić pamięć. Praktyki pamięci i zapominania we współczesnej prozie postjugosłowiańskiej, Opole 2012.
- D. Gil, Prawosławie. Historia. Naród. Miejsce kultury duchowej w serbskiej tradycji współczesności, Kraków 2005.
- F. Gołębski, Stosunki kulturalne na Bałkanach, Warszawa 2001; S. P. Huntington, Zderzenie cywilizacji, przeł. H. Jankowska, Warszawa 1997.
- Idee wspólnotowe Słowiańszczyzny, red. A. W. Mikołajczak, W. Szulc, Poznań 2004.
- C. Juda, Pod znakiem BRL-u. Kultura i literatura bułgarska w pułapce ideologii, Kraków 2003.
- J. Kornhauser, Świadomość regionalna i mit odrębności (o stereotypach w literaturze serbskiej i chorwackiej), Kraków 2001.

- Kryzys tożsamości. Slavica, red. B. Czapik, E. Tokarz, Katowice 1992.
- Kultury słowiańskie między postkomunizmem a postmodernizmem, red. M. Dąbrowska-Partyka, Kraków 2009.
- L. Miodyński, Symbole miejsca w kulturze i literaturze macedońskiej, Katowice 2011.
- L. Moroz-Grzelak, Aleksander Wielki a macedońska idea narodowa, Warszawa 2004.
- Narodowy i ponadnarodowy model kultury. Europa Środkowa i Półwysep Bałkański, red. B. Zieliński, Poznań 2002.
- Problemy tożsamości kulturowej w krajach słowiańskich, t. I–III, red. J. Goszczyńska, Warszawa 2005.
- Progi, pasaże, granice, red. A. Gawarecka, M. Balowski, Poznań 2011.
- Przemiany w świadomości i kulturze duchowej narodów Jugosławii po 1991 roku, red. J. Kornhauser, Kraków 1999.
- Przemilczenia w kulturze, red. J. Goszczyńska, G. Szwat-Gylybowa, Warszawa 2008.
- J. Rapacka, Godzina Herdera. O Serbach, Chorwatach i idei jugosłowiańskiej, Warszawa 1995.
- J. Rapacka, Leksykon tradycji chorwackich, Warszawa 1997.
- Religijna mozaika Bałkanów, red. M. Walczak-Mikołajczakowa, Gniezno 2008.
- M. Tanty, Bałkany w XX wieku. Dzieje polityczne, Warszawa 2003.
- V. Tismaneanu, Wizje zbawienia : demokracja, nacjonalizm i mit w postkomunistycznej Europie, przeł. H. Jankowska, Warszawa 2000.
- Tradycje pogranicza i przestrzenie tradycji. Od komunizmu do postmodernizmu i postkolonializmu, red. B. Zieliński, Poznań 2008.
- Wokół Macedonii. Siła kultury – kultura siły, red. B. Zieliński, Poznań 2001.
- W poszukiwaniu nowego kanonu. Reinterpretacje tradycji kulturalnej w krajach postjugosłowiańskich po 1995 roku, red. M. Dąbrowska-Partyka, Kraków 2005.
- Współcześni Słowianie wobec własnych tradycji i mitów, red. M. Bobrownicka, L. Suchanek, F. Ziejka, Kraków 1997.

A.2. studiowana samodzielnie przez studenta:

- Wybrane przez osobę prowadzącą pozycje z wykazu literatury wykorzystywanej podczas zajęć.

B. Literatura uzupełniająca:

- B. Anderson, Wspólnoty wyobrażone, przeł. S. Amsterdamski, Warszawa 1997.
- Ph. Bagby, Kultura i historia: prolegomena do porównawczego badania cywilizacji, przeł. J. Jedlicki, Warszawa 1975.
- Bałkany. Etnokulturowe podłoże konfliktów, red. W. Konarski, A. Koseski, Pułtusk 2006.
- S. Czarnowski, Kultura, Warszawa 1958; Dziedzictwo kulturowe w XXI wieku. Szanse i wyzwania, red. M. Murzyn, J. Purchla, Kraków 2007.
- Ł. Gawęł, Szlaki dziedzictwa kulturowego. Teoria i praktyka zarządzania, Kraków 2011.
- F. Jacob, Historia i dziedziczość, przeł. K. Pomian, Warszawa 1973.
- A. Kłoskowska, Socjologia kultury, Warszawa 1981.
- Kultura a rozwój 20 lat po upadku komunizmu w Europie red. J. Purchla, R. Palmer, Kraków 2010.
- Niematerialne dziedzictwo kulturowe: źródła – wartości – ochrona, red. J. Adamowski i K. Smyk, Lublin–Warszawa 2013.
- Niematerialne dziedzictwo kulturowe. Identyfikacja – dokumentacja – ochrona – interpretacja – pojęcia – poglądy, red. K. Braun, Warszawa–Węgorzewo 2013.
- J. Purchla, Dziedzictwo a transformacja, Kraków 2005.
- Pamięć zbiorowa jako czynnik integracji i źródło konfliktów, red. A. Szpociński, Warszawa 2009.

Kierunkowe efekty uczenia się	Wiedza
K_W08 ; K_W09; K_W10; K_W12 K_U01; K_U02; K_U03; K_U07; K_U08 K_K01	Student: - posiada wiedzę na temat specyfiki kulturowej krajów Półwyspu Bałkańskiego, ich historii i wzajemnych relacji (K_W08); - zna etniczną strukturę Półwyspu Bałkańskiego (K_W09); - ma zaawansowaną wiedzę na temat jej diachronicznych i synchronicznych uwarunkowań i przejawów (K_W09); - ma uporządkowaną wiedzę szczegółową z dziedziny powiązań historyczno-kulturowych krajów Półwyspu Bałkańskiego (K_W10); - zna i rozumie metody analizy i interpretacji różnych wytworów kultury specyficznych dla kultur słowiańskich Półwyspu Bałkańskiego (K_W12).
	Umiejętności Student: - potrafi – w języku polskim lub jednym z języków południowosłowiańskich (serbskim lub chorwackim) – wyszukiwać, selekcjonować, analizować i interpretować informacje z wykorzystaniem zaawansowanych technik informacyjno-komunikacyjnych (K_U01); - umie samodzielnie planować własne uczenie się przez całe życie oraz rozumie potrzebę ciągłego dokształcania się i rozwoju zawodowego ze szczególnym uwzględnieniem kultury Bałkanów (K_U02); - potrafi planować i organizować – posługując się również jednym z języków południowosłowiańskich (serbskim lub chorwackim) – zarówno pracę indywidualną jak i zespołową, rozwiązując problemy typowe dla obszaru nauk o kulturze i religii, nauki o sztuce, literaturoznawstwa i językoznawstwa (K_U03);

- ma umiejętność przygotowania pracy pisemnej w języku polskim w oparciu o posiadane źródła (K_U07);
- posiada umiejętność przygotowania wystąpień ustnych, w języku polskim, dotyczących zagadnień szczegółowych, w oparciu o własną pracę pisemną oraz przyswojone informacje źródłowe (K_U08).

Kompetencje społeczne (postawy)

Student:

- jest świadomy stopnia osiągniętej wiedzy na temat dziedzictwa historyczno-kulturowego krajów bałkańskich, a także potrafi tę wiedzę krytycznie ocenić (K_K01).

Kontakt

anita.gostomska@ug.edu.pl